

Prv

Prvouka

I. stupeň

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

- Obsah vyučovacího předmětu „Prvouka“ (Prv) je tvořen částí obsahu vzdělávacího oboru „Člověk a jeho svět“ pro I. stupeň a jsou v něm integrovány tematické okruhy průřezových témat. Vede k naplnění očekávaných výstupů RVP ZV.
- Název vyučovacího předmětu je zvolen v důsledku rozdělení zmíněného vzdělávacího oboru do několika vyučovacích předmětů, kdy na vyučovací předmět „Prvouka“ (Prv) realizovaný v 1. období navazují ve 2. období vyučovací předměty „Vlastivěda“ (VI) a „Přírodověda“ (Pv).
- Název „Prvouka“ (Prv) byl zvolen pro tradiční pojetí jeho vzdělávacího obsahu pro dané období.
- Do obsahu vzdělávacího předmětu jsou zařazena témata týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat.
- Vzdělávání v tomto vzdělávacím předmětu rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, včetně situací ohrožení, učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.
- Podmínkou úspěšného vzdělávání v tomto vzdělávacím předmětu je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.
- Vzdělávací obsah předmětu je členěn do pěti tematických celků, odpovídajících tematickým okruhům vzdělávacího oboru RVP ZV:
„Místo, kde žijeme“
 - chápání organizace života v obci, ve společnosti, v rodině, ve škole
 - praktické poznávání místních a regionálních skutečností a utváření přímých zkušeností žáků, např. v dopravní výchově
 - postupné rozvíjení vztahu k zemi a národního cítění
 - okolní krajina (místní oblast, region) - zemský povrch, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, působení lidí na krajinu a životní prostředí

„Lidé kolem nás“

- základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, principy demokracie
- upevňování základů vhodného chování a jednání mezi lidmi
- uvědomování si významu a podstaty tolerance, pomoci, solidarity, úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen
- základní práva a povinnosti, svět financí

„Lidé a čas“

- orientace v dějích a čase - kalendáře, letopočet, režim dne
- současnost a minulost v našem životě
- snaha o vyvolání zájmů u žáků samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z historie a současnosti

„Rozmanitost přírody“

- rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody, rostliny, houby, živočichové, znaky života, životní potřeby a podmínky
- rovnováha v přírodě
- vliv lidské činnosti na přírodu, ochrana přírody a životního prostředí, likvidace odpadů, živelné pohromy, ekologické katastrofy

„Člověk a jeho zdraví“

- základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování a vzájemné pomoci v různých životních situacích, poznávání člověka jako živé bytosti
 - lidské tělo, biologické a fyziologické funkce a potřeby člověka, vývoj jedince, základy lidské reprodukce
 - zdraví jako důležitá hodnota v životě člověka, poskytování první pomoci
 - poznávání zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života, odpovědnost člověka za své zdraví
 - situace hromadného ohrožení
- Do vyučovacího předmětu „Prvouka“ (Prv) jsou zařazeny tematické okruhy průřezových témat: „Osobnostní a sociální výchova“, „Výchova demokratického občana“, „Environmentální výchova“.
 - Vyučovací předmět „Prvouka“ (Prv) je na I. stupni vyučován jako samostatný předmět v ročnících:

• 1. ročník	...	2 hod / týden
• 2. ročník	...	2 hod / týden
• 3. ročník	...	2 hod / týden
• 4. ročník	...	0 hod / týden
• 5. ročník	...	0 hod / týden
 - Výuka probíhá v kmenových třídách, na školní zahradě a v areálu školního dvora, v počítačové učebně při využívání výukových programů, součástí výuky předmětu jsou vycházky, exkurze, atd.
 - Potřebné vědomosti a dovednosti v tomto vzdělávacím oboru získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí.
 - Vzdělávání ve vyučovacím předmětu „Prvouka“ (Prv) směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých
- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, k tolerantnímu chování a jednání na základě respektu

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí

- Kompetence k učení
 - na začátku vyučovací jednotky vždy společně s žáky vyvodíme cíl, na konci vyučovací jednotky společně zhodnotíme jeho dosažení
 - umožňujeme žákům pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- Kompetence k řešení problémů
 - umožňujeme žákům vytvářet hypotézy, pozorovat různé jevy, hledat pro ně vysvětlení, provádět pokusy, ověřit výsledek řešení a zvážit jeho uplatnění v praxi
 - vytváříme pro žáky praktické problémové úlohy a situace, při nichž je nutné řešit praktické problémy
- Kompetence komunikativní
 - vytváříme dostatečný prostor pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování, v komunitních kruzích
 - umožňujeme žákům samostatně ústně i písemně poznatky prezentovat (samostatná práce, projekty, referáty, řízené diskuse)
- Kompetence sociální a personální
 - důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulování se žáci sami podíleli
 - od prvního ročníku zařazujeme do výuky práci v týmu, zdůrazňuje pravidla kvalitní spolupráce a nutnost vzájemné pomoci
- Kompetence občanské
 - vyžadujeme již od prvního ročníku od žáků spolupodílení se na vytváření pravidel „vlastní“ třídy
 - zadáváme žákům konkrétní příklady z každodenního běžného života
- Kompetence pracovní
 - zapojujeme žáky do přípravy školních projektů
 - vyžadujeme od žáků zhodnocení vlastní práce i práce spolužáků a návrhy na zlepšení